

Uza svećenički profil fra FILIPA GAŠPARA

Bezazlena žrtva komunističke osvete

Pod komunističkom strahovladom vladao je zakon džungle, gdje su marksistički protivnici tretirani kao divlji čopor izložen stalnim ubojstvima. Zatornici osobne i narodne slobode predstavljali su prave likove terorista. U njima se krio duh ubilačke osobnosti bez griznje savjesti. Naprotiv, njihove nevine žrtve bile su spremne na oprost i vlastitim ubojicama. Pogubljeni mučenici umrli su za uzvišene ideale života i zato ne smiju biti zaboravljeni. Među takve junake ubraja se i fra Filip Gašpar, dostojan sljedbenik svetoga Franje iz Asiza.

Rodio se u planinskom zaseoku Ambar pod imenom Jure, 15. travnja 1893. godine. Njegovo rodno mjesto jedno je od sedam naselja Roška Polja, župe sv. Ivana Krstitelja. Nadaleko je poznata katolička vjera ovih duvanjskih pečalbara, koji su tijekom stoljeća ostali vjerni rodnom kraju, usprkos turskim progonima i životnim iskušenjima koji su ih prisiljavali na šutnju i patnju. Roško Polje smješteno je na planinskim uzvisinama pod obron-

cima planine Zavelima. Pjeskovito polje i oštra klima uvjetovale su ograničene gospodarske mogućnosti i silile mještane na iseljavanje. S dobrom zaradom u inozemstvu iseljavanje je postalo prava lavina koja ogoljava i ostale predjele naše domovine. Naselja Roška Polja nižu se uz rub mjesnoga polja, gdje se i danas može susresti poneko stada ovaca i drugih domaćih životinja.

Fra Filip (Jure) pošao je kao desetogodišnji dječak u tek osnovnu školu u Rošku Polju (1903.), iz kojega je 1907. pošao u gimnaziju na Široki Brijeg. Bio je primljen u franjevačko sjemenište gdje se je u zrelijim godinama opredijelio za redovnički život. Na 10. kolovoza 1913. stupio je u novicijate na Humcu kod Ljubuskoga i postao franjevac. Ovdje je učvrstio odluku o svome redovničkom pozivu. Bogosloviju je studirao u Mostaru, gdje je 7. listopada 1917. ređen za svećenika.

Dvadeset i pet godina svoga svećeništva proveo je u duhovnoj pastvi kao kapelan i župnik. Svug-

dje je ostavio uspomenu ozbiljna svećenika i neumorna radnika koji se nije miješao u javne obračune među ljudima, niti se uplitao u stranačko-političke rasprave, iako je u duši osjećao patnje svoga naroda i s njim strpljivo proživljavao prisilno ropstvo beogradske diktature. Njegova posljednja župnička služba bila je u Gradnicima, jednome od brojnih mjesta u vinorodnoj pokrajini Brotnja. Iz toga mirnog zatišja bez prometnica partizani su ga početkom veljače 1945. nasilno odveli iz župnoga stana, na putu ga ubili i vjerojatno bacili u neku jamu. Tijelo mu je u nepoznatome grobu istrunulo i iz njega uskrsnulo na život vječni. Svojom šutljivošću nadvladao je marksističke galamdžije koji su pogazili svaku Božju naredbu i osnovnu pravdu ljudskoga života.

Komunističko radikalno uklanjanje neprijatelja i političkih suparnika bilo je jedino sredstvo da se održe na vlasti. Nastojali su silom ugušiti ljudske živote i uništiti narodni identitet u okviru Marksove

internacionale (osnovane 28. rujna 1864. u Londonu), koja je u sebi nosila klicu propasti, jer je bila protuprirodna. Svojim nasilnim metodama uništavali su ljudsku slobodu i narode držali u ropstvu. A život bez slobode ravan je smrti. I fra Filip Gašpar bio je žrtva toga nasilja i kao mučenik oslobodio se tjelesnoga ropstva i oputovao u slobodna i neoskvrnjena nebeska prostranstva.

dr. fra Častimir Majić

U spomen na moga dida

Moj dida, kada sam se rodio, već trinaest godina počiva u miru Božjemu, kako narod kaže za one koji nisu među živima. Dida se rodio davne 1895., jedino muško dijete od šestoro djece našega pradjeda Šimuna. Pričala je baka Ana da je djed ubijen u jednoj ogradi zvanj Sinina, nedaleko iznad naših kuća s još četiri sumještana. Kada su se prenosile kosti u novu grobnicu 1971. godine u Šarampovu, još kao dijete tada mi je ostao jedan detalj u duboku sjećanju, na lopatici djedove ruke stoji rupa kao šestarom ucrtana, koju je metak iz automatske puške napravio, odmah mi pade na pamet slika strijeljanja na Ovčari u Vukovaru.

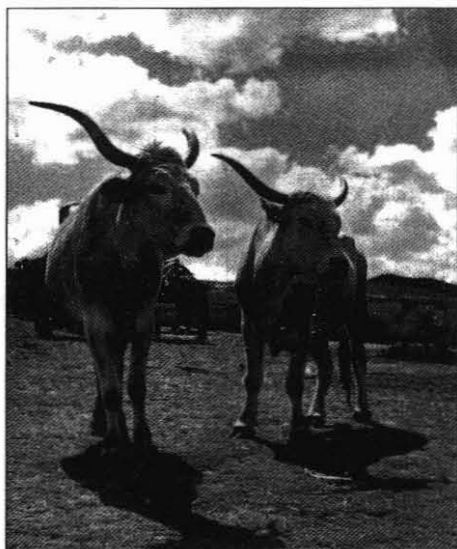
Djed je u svoje vrijeme znao pisati i čitati, vodio je sprovođe umrlima iz mjesta jer tada svećenici nisu vodili sprovođe kao danas. Djed se bavio poljodjelstvom, sadio je *duvan*, obrađivao vinovu lozu i vodio brigu o svome "blagu". U posjedu je imao drveni plug, što mu je uvelike olakšavalo obradu zemlje. U to vrijeme zemlja se obrađivala drvenim plugom i volovima. Težak i mukotrpan život, a najteže je bio, kako kažu, 1943. godine, zbog gladi. Te je godine djed s ukućanima odgojio svinju, vola od 300 kilograma, dva "bravčeta" spremio za sušenje i ukiselio veliku bačvu kupusa od 500 litara, jer

trebalo je prehraniti deseteročlanu obitelj. To ih je spasilo da ne budu gladni. Djed je obrađivao zemlju i brinuo se za svoju obitelj. Računao je, ja sam stariji, djeca još mlada, nikomu ništa nisam loše učinio, nikoga nemam ni u jednoj vojsci, ne idem od svoje kuće, ostat ću s ukućanima. No, događaji na svršetku rata, točnije 8. veljače 1945., ni do dandanas nisu u

potpunosti razjašnjeni. Očito je da su ubijeni civili, kao moj djed i sumještani i da nitko nije odgovarao za te događaje. Kažu da ratni zločin ne zastarijeva. Nitko ne traži da netko odgovara, nego da se utvrdi istina. Možda se čini da je istina i suviše bolna da bi još izašla na vidjelo, to jest sve pod suncem ima svoje vrijeme.

Dobro su mi ostale u sjećanju ljetne večernje molitve pod verandom kod naše zajedničke stare kuće. Kada bi baka Ana predvodila molitvu i preporučivala jedan Očenaš, jednu Zdravomariju, ...za onoga tko je ubio dida. Mi djeca samo smo se gledali, što to baka govori. Sada, kada sam odrastao, shvaćam koja je veličina naše bake, da neprijatelju oprost. To može učiniti samo prava vjernica u Boga, vjernica koja ima čvrstu vjeru. Poslije rata iz općine su dolazili i nagovarali baku da prizna i potpiše da su njezina muža ubile ustaše, da bi mogla ostvariti pravo na mirovinu, rekla je: "Da laž-

no svjedočim, neću!" Udovica sa sedmero djece više gladna nego sita, neće lažno svjedočiti. Kaže: Bog će naći način da učini providnost. I tako i bi.

Zašto tekst u spomen na moga dida? Pa, ja sam prvo muško dijete od bakine i djedove djece. Već kada sam se rodio i vidjelo se da sam muško, unaprijed se znalo ime, po pokojnome didu Peri. Slučajno ili ne, igra brojeva godina rođenja moga dida i mene, iako rođeni u dvama različitim stoljećima, isti brojevi s permutacijama. Kako kaže poljski nobelovac Časlav: "Možeš me ubiti, rodit će se novi i bit će sve zapisano."

Pero Mandić
Uzarići – Široki Brijeg